

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEL FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET IGAZGATÓ-VÁLASZTMÁNYA ÁLTAL
KIKÜLDÖTT LAPBIZOTTSÁG VEZETÉSE MELLETT

SZERKESZTI:

BUND KÁROLY,

EGYESÜLETI TITKÁR.

HARMINCZKILENCZEDIK ÉVFOLYAM.

X. FÜZET.

1900. OKTÓBER HÓNAP.

MEGJELENIK MINDEN HÓNAP 28-ADIK NAPJÁN.

Ara egy évre, azok számára, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek nem tagjai, 16 kor. Az egyesület azon alapító tagjainak, kik legalább 300 koronát alapítottak, ingyen jár, míg azoknak, kik ezen összegnél kevesebbet alapítottak, az illető alapítványi kamat beküldése mellett ára 6 kor. Rendes tagoknak a 16 kor. évdíj fejében szintén ingyen küldetik meg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 10. szám.

A lapnak legkésőbb minden hónap végéig a t. egyesületi tagok vagy előfizetők kezeihez kell jutni. Ellenkező esetben posta-jegygyel „reclamatio“ teendő.

BUDAPEST, 1900.

„PÁTRIA“ IRODALMI VÁLLALAT RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KÖNYVNYOMDÁJA

ÜLLŐI-ÚT 25. SZ. (KÖZTELEK).

Tájékoztató.

Munkatársaink s azokká lenni kívánó ügybarátaink tájékoztására a következőket jegyezzük ide:

Az „Erdészeti Lapok“ eddigi tartalmában nyilvánult elveket jövőre is megtartjuk, közleményeink körébe fogadjuk az erdőgazdaság összes ágainak művelésére és ismertetésére szolgáló értekezéseket s a gazdálkodás gyakorlati alkalmazására vonatkozó bármilyen tudósításokat, valamint felvesszük az erdészettel közelről érdeklő s azzal mintegy rokon kötelezettségben lévő vadászati ügyeket is.

Az e lapokban megjelenő közlemények szerzői megfelelő írói díjban részesíttetnek és pedig:

Egy nyomtatott ívnyi eredeti értekezésért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást nem igényel 40—48 K.-ban.

Egy nyomtatott ívnyi eredeti értekezésért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást igényel, avagy idegen nyelvből eszközölt szabatos fordításért 24—32 K.-ban.

Egy nyomtatott ívnyi oly fordításért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást igényel 16 K.-ban.

Munkatársaink tiszteletdíját a szerkesztőség az év végével küldi meg, kívánatra azonban előbb is.

Azokat, kik meket lapunk feladatának megoldásában munkálatokkal támogatni kívánnak, kérjük, hogy dolgozataikat a nyomdában való könnyebb és gyorsabb kiszedhetés végett csak egyes felvekre, s ilyeneken is csak az egyik oldallapra, mint mondani szokták, törött alakban írják. A ki cikkét úgy kívánja közölni, hogy azon *változtatás* ne tétessék: ebbeli feltételét a kézirat beküldése alkalmával szíveskedjék kijelenteni. A cikkekhez tartozó rajzok kidolgozására nézve megjegyezzük, hogy azokat sima, fehér papíron, legalább kétszer olyan nagyságban kell készíteni, mint a milyen nagyságban azokat a szerző a lapba felvétetni kívánja. Ugyanígyen mértékben nagyítva kell a rajzhoz tartozó felírásokat, betűket s egyéb jelzéseket is alkalmazni. Tiszta és szép másolatokat csak hasonlóan kidolgozott eredeti után lehet várni, Kéziratok nem küldetnek vissza.

A lapunknak szánt dolgozatok bérmentve ezen czim alatt küldendők „Az „Erdészeti Lapok“ szerkesztőségének *Budapest*en, Lipótváros, Alkotmány-utca 10. szám“.

Óhajtjuk, hogy a magyar birodalom minden egyes vidékéről minél számosabb munkatársat birjunk, kik a körükben felmerülő erdészeti napikérdésekről, műszaki és üzleti vállalatokról, faárakról s előforduló eseményekről, habár ezek az illető helyi viszonyok közt még olyan jelentékteleneknek is látszanának, lapunknak gyors és lehető alapos tudósítást tegyenek.

*

A szerkesztő.

Az Erdészeti Lapokban megjelenő közleményekről a szerkesztőség a nyomdai költségek megtérítése esetén *különlenyomatokat* is készített a szerzők számára. A nyomdai költség (füzve, de boríték nélkül) a következő:

30 példány: 16 oldalas ivenkint 7 K. — fill.; 8 old. iv, 4 K. 40 fill.
50 „ 16 „ „ 8 „ — „ 8 „ „ 4 „ 80 „
100 „ 16 „ „ 10 „ — „ 8 „ „ 6 „ 60 „

Zöld borítékkal ellátva, a különlenyomatok előállítására 30 példánynál 3 K. 60 fill., 50 példánynál 4 K.-val, 100 példánynál 5 K.-val többé kerül.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Kiadó :
Az Országos Erdészeti Egyesület.

Szerkesztő :
Bund Károly.

Megjelenik minden hónap 28.-án.

Harminczkilenczedik évf. X. füzet. 1900. október hónap.

Előfizetési díj egy évre 16 kor. Az Országos Erdészeti Egyesület oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is a 16 kor. évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Azok az alap. tagok, kik 300 kor.-nál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árért járathatják.

— Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapestben, Lipótváros, Alkotmány-utca, 10. szám. II. emelet. —

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltenek.

Az Országos Erdészeti Egyesület felterjesztése az új autonom vámtarifa ügyében.

Az Országos Erdészeti Egyesületnek a megújítandó autonom vámtarifa ügyében a földmivelésügyi minisztériumhoz intézett felterjesztését, a mely szélesebb körű érdeklődést kelthet, a következőkben közöljük :

Nagyméltóságú Minister Ur!

Az osztrák-magyar vámterület új autonom vámtarifája ügyében f. é. 177/eln. szám alatt kelt nagybecsű felhívásában foglalt kérdésekre van szerencsénk feleletünket a mellékletben tisztelettel előterjeszteni.

Az egyes kérdésekre adott válaszokból e helyütt a következő tényezőket emeljük ki különösen mint olyanokat, a melyek erdőgazdaságunk és fakereskedelmünk jövő fel-
lendülésének szempontjából a leglényegesebbek.

Erdei termékekből a vámkülföldre irányuló kivitelünk

a behozatalt messze tulszárnyalván, nem látjuk ezidő-szerint szükségét annak, hogy az erdei termékeknek eddigi vámmentessége megszűnjék és pedig annál kevésbé, mert ez ürügyül szolgálhatna más államoknak favámok létesítésére, vagy a meglevők felemelésére.

Kivételt csak a nem európai származásu fa képezhet, a mely bár hazánkba most még csekély mennyiségben jó be, a jövőben esetleg nemcsak — mint jelenleg — a német piacokon, hanem Ausztriában, sőt a belföldön is versenyt támaszthat, különösen akkor, a mikor vágható tölgyerdeink idővel meg fognak fogyni. A nem európai származásu fának vámmal való megterhelését tehát indokoltnak tartanók.

Ugyancsak faforgalmi mérlegünknek a vámkülföldre vonatkozólag tapasztalható kedvező alakulása és az ebből folyó köz- és erdőgazdasági előnyök kötelességünk-ké teszik Nagyméltóságod figyelmét felhívni arra, hogy kivitelünk a külföldi favámok mérséklése esetén még tetemesen fellendülhetne, hogy tehát a megindítandó tárgyalásoknál az ily irányu határozott állásfoglalás felelne meg az általunk képviselt érdekeknek. Különösen felhívjuk Nagyméltóságodnak figyelmét a francia favámok általánosan magas voltára és arra az aránytalanságra, a mely a német vámtarifában tapasztalható, a mennyiben az a fűrészárura a nyersfával szemben rendkívül fokozott vámtételt szab meg. Ennek arányba hozatala a nyersfa vámtételével részünkről annál is inkább óhajtottó, mert első-sorban a fűrészáru az, a mely a nagyobb távolságra való vasuti szállítást elbirja, a melylyel tehát a német piacot legelőnyösebben felkereshetjük.

Nem mulaszthatjuk el továbbá ezen a helyen sem annak hangsúlyozását, hogy ugy bel-, mint külföldi faforgalmunkat s egyáltalában az erdei termékek előnyös

és biztos értékesítését a vasuti szállítási díjak leszállítása által igen hathatósan lehetne támogatni s hogy ebben a tekintetben még igen sok az óhajtani való. Tisztelettel felkérjük tehát Nagyméltóságodat, hogy mindenkoron oda-hatni méltóztassék, hogy az erdei termékek vasuti díj-tételeinek megállapításánál a vasutak finanziaális érdeke mellett a közgazdasági szempontok is érvényre jussanak.

Végül Nagyméltóságod jóindulatu pártfogásába ajánljuk azt az indítványunkat, mely szerint a «fa és faszén» a vele semminemü okozati összefüggésben nem álló ásványi tüzelőanyagoktól a jövő vámtarifában különválasztassék és külön áruosztályba soroztassék, amit nemcsak erdőgazdasági, hanem kereskedelempolitikai tekintetben is szükségesnek tartunk.

Budapest, 1900. ápr. 28. *Báró Bánffy Dezső* s. k.

*

A földmivelésügyi ministerium részéről feltett kérdések s a reájuk vonatkozó válaszok a következők voltak:

1. *Vitettek-e ki a vámkülföldre, illetőleg Ausztriába működési területéről az 1898. év folyamán erdőgazdasági termékek és ha igen, melyek azok?*

a) Vámkülföldre

Fa	5.208,196 q	41.558,493 K.
Cserzőhéj, gubacs, szömörce, vallonea	390,213 q	3.536,076 K.
Összesen	5.598,409 q	45.094,569 K.

b) Ausztriába és Boszniába

Fa	4.340,999 q	24.613,731 K.
Cserzőhéj, gubacs, szömörce, valloncza	169,102 q	1.868,206 K.
Összesen	4.510,101 q	26.481,937 K.
Összes kivitelünk tehát	10.108,510 q	71.576,506 K.

értékben.

2. Ezen kivétel nagyobb számú, vagy csak egyes erdőgazdák, avagy kereskedők útján történt-e?

Az 1. pont alatt kimutatott erdei termények kivitelével nagyszámu hazai fakereskedő és több erdőbirtokos foglalkozik.

3. Minő erdőgazdasági cikkek kivitele bir működési területére nézve kiválóbb jelentőséggel?

A kivétel tárgyát képező erdei termékek közül legnagyobb fontossággal az alábbiak birnak:

Termény	Vámkülföld		Ausztia		Összesen	
	q	korona	q	korona	q	korona
Tüzifa	334,884	502,326	524,077	786,116	858,961	1.288,442
Kemény épületfa	389,002	2.821,607	243,162	1.651,816	632,164	4.473,423
Puha épületfa	201,306	724,702	255,327	919,177	445,633	1.643,879
„ bányafa	55,009	148,524	541,633	1.462,409	596,642	1.610,933
Donga	924,927	10.358,204	274,401	3.430,013	1.199,328	13.788,217
Vasuti talpfa	212,670	808,146	448,840	1.706,592	661,510	2.513,738
Keményfűrészáru	1.257,297	13.927,193	598,463	6.438,097	1.855,760	20.365.290
Puha	1.701,215	11.738,384	867,390	5.984,991	2.568,605	17.723,375
Faszén	119,265	429,364	563,224	2.027,606	682,489	2.456,960
Cserzőhéj	386,321	3.532,172	119,782	1.872,110	506,103	5.404,282
Gubacs	1,688	25,856	48,844	782,656	50,532	808,512

Ezek a számok bizonyítják, hogy ugy lomb, mint fenyőerdőink valamennyi terménye számottevő kiviteli cikket képez. *Lombfaerdeink* kivitt terményei között a *donga* még mindig nagy szerepet játszik, ámbár a *kemény fűrészáru*, mely még néhány év előtt messze mögötte maradt, immár tulszárnyalta. *Fenyőerdeink* fatermése is nagyobbára mint fűrészáru hagyja el az országot. A kivitt fűrészáru nagymennyisége fűrésziparunk nagy fejlettségére vall, mely a nehezen szállitható nyers fának félgyártmányává való

átalakítása által lényegesen megkönnyíti azon fatermékeink kivitelét, a melyek az országban nem használtatnak fel.

4. *Ezen cikkek kivitele bír-e jelentőséggel az azokat termelő erdőgazdákra?*

Magyarország különösen iparának csekély volta következtében ezidőszerint és előreláthatólag még hosszú időn át nem emésztí fel azt a famennyiséget, a mely erdeiben évenként termelhető. Ily körülmények között az erdőbirtokosok életbevágó érdeke, hogy erdeik termékei, a melyek az országban fogyasztóra nem akadnak, mint eddig, úgy ezután is a külföldön értékesíthetők legyenek. Fa és egyéb erdei terményeink a kereskedők részéről csak akkor számíthatnak élénk keresletre, ha a külföldi piac számukra nyitva áll. Az erdei termények kivitele tehát nem egyedül a fakeskedelem, hanem magának az erdőgazdaságnak szempontjából is igen fontos, sőt egyike azon legfőbb feltételeknek, a melyektől erdeink jövedelmezősége függ. A kivitel és az evvel összefüggő kereslet növekedésének természetes következménye a faárak s ezzel végeredményben az erdőjövedelem emelkedése.

A kivitel következtében erdőgazdáink némileg függetleníthetik magukat a belső gazdasági élet zavaraitól. Így a belföldi fogyasztás épen a legutóbbi időben, különösen a budapesti építkezések pangása miatt lényegesen apadt. Ennek daczára a faárak általában nem sülyedtek, mert meg volt a lehetősége annak, hogy az itthon fel nem használt fa a külföldre vitessék.

5. *Ezek a termékek körülbelül mily nagy mennyiségben vitettek, illetőleg exportáltattak onnan és pedig:*

a) hazánk melyik részébe?

b) Ausztriába?

Az országos erdészeti egyesület működési köre Magyarország egész területére terjedvén ki, ez a kérdés kimutatott értékeket és mennyiségeket nem tárgyalható.

2) a vámkülföldre és annak melyik országába?

O r s z á g	fa		cserzőanyag	
	q	korona	q	korona
Németország	1.214,099	9.922,352	357,298	3.228,512
Olaszország	793,313	5.385,577	270	2,430
Oroszország	62,184	427,672	1,891	19,910
Svájc	172,495	1.640,852	3,482	31,338
Franciaország	1.053,601	11.303,497	412	6,016
Belgium	15,201	188,340	—	—
Hollandia	850	6,095	—	—
Nagybritania	105,165	1.032,592	—	—
Románia	650,263	4.209,184	7,157	69,720
Szerbia	335,935	1.023,344	3,380	30,510
Bulgária	91,400	551,241	1,235	11,122
Európai Törökország	8,878	61,557	—	—
Ázsiai	12,443	94,740	—	—
Görögország	55,370	385,905	—	—
Spanyolország	18,561	165,451	—	—
Portugalia	7,341	77,202	—	—
Gibraltár, Malta, Cyprus	22,839	215,307	—	—
Afrika	140,907	949,192	—	—
Montenegró	276	1,905	—	—
Brazília	52	416	—	—
Argentína	1	13	—	—
Más országokba és ismeretlen helyre	447,022	3.916,059	15,088	136,518
Összesen	5.208,196	41.558,493	390,213	3.536,076

6. Erdészeti termékek körülbelül mily mennyiségben hozták be a vámkülföldről vagy Ausztriából működési területére?

a) vámkülföldről

Faárúk	952,358 q	2.344,439 K.
Cserzőanyagok	55,373 q	1.354,270 K.
Összesen	1.007,731 q	3.698,709 K.

b) Ausztriából

Faárak	2.926,244 q	13.975,830 K.
Cserzőanyagok	70,109 q	431,082 K.
Összesen	2.996,353 q	14.406,912 K.
Összes behozatalunk tehát:	4.004,084 q	18.105,621 K.

A vámkülföldről származó behozatal részletezése:

Ország	fa		cserzőanyag	
	q	korona	q	korona
Németország	1,707	12,557	109	1,086
Olaszország	1,025	7,772	3,764	40,726
Oroszország	2,451	12,589	—	—
Nagybritania	146	1,162	—	—
Románia	878,467	1.808,814	146	2,110
Szerbia	34,277	217,332	5,558	55,580
Spanyolország	34	5,440	—	—
Portugalia	16	2,560	—	—
Afrika	47	7,520	—	—
Brit. Kel-India	2	320	—	—
Egy.-Államok	20,809	162,357	—	—
China	8	1,280	—	—
Franciaország	—	—	520	2,912
Bulgária	—	—	3,742	54,628
Görögország	—	—	224	6,496
Ázsiai Törökország	—	—	32,187	933,424
Más országokból és ismeretlen helyről	13,369	104,736	9,123	257,308
Összesen	952,358	2.344,439	55,373	1.354,270

A behozatal részletezése a fontosabb választékok szerint:

Választék	Vámkülföldről		Ausztriából	
	q	korona	q	korona
Tüzifa	11,220	6,732	128,644	77,186
Kemény épületfa	4,433	21,745	21,809	101,199
Nem európai műfa	3,014	24,112	174	1,392
Parafa, nyers	182	29,120	22	3,520
Puha épületfa	741,806	1,186,890 (Románia)	81,011	186,324 (Bosznia)
Donga	23,828	204,921 (Szerbia)	280,588	2,413,057
Vasuti talpfa	2,000	5,800	9,339	27,083
Kemény fűrészáru	1,956	13,865	85,462	502,832
Fűrészáru nem európai fanemből	28,996	226,169 (Amerika)	1,436	11,201
Puha fűrészáru	177,942	588,533 (Románia)	2,111,151	9,711,295
Zsindely	6,439	35,414	126,315	694,733
Szőlőkaró	—	—	52,673	142,217
Cserzőhéj	2,149	12,034	65,792	368,436
Szömörce	6,284	91,746	737	11,490
Gubacs	5,830	58,300	2,696	26,960
Vallonca	41,110	1,192,190 (Törökország)	834	24,186

7. Erdőgazdasági szükségleti cikkek hozattak-e be és ha igen, melyek és mily mennyiségben, működési területére?

Ideszámíthatók elsősorban az erdei magvak. A behozatal 1898-ban erdei és gyümölcsfamagvakban 545 q, 87,200 K. értékben volt. Ebből az összegből 454 q és 72,640 K. esik Ausztriára. Az erdei magvak a gyümölcsfamagvaktól elkülönítve nem lévén, ezen számokból biztos következtetés nem vonható. Tény ugyan, hogy még sok erdei mag jó be Ausztriából, de épen az erdei magtermelés az utóbbi években több állami és magán pergető

létesítése által nagy lendületet vett hazánkban, úgy, hogy hovatovább remélhető, hogy az ausztriai behozatal is csökkenni fog.

Ideszámíthatók továbbá az *erdei csemeték*, melyek azonban statisztikai kimutatásainkban a diszfákkal vegyest fordulván elő, szintén nem mutathatók ki egymagukban. Erdei és diszfa behozatala 1898-ban 2,898 q 173,880 K. értékben, ebből esik Ausztriára 1,651 q 99,060 K. értékben. Csemeteszükségletünk csak igen kis részben külföldi származású.

Végül felsorolhatók itt az erdőgazdaságnál használt különféle *szerszámok*, valamint a különféle famegmunkáló és egyéb az erdei üzemmel többé-kevésbé kapcsolatos *gépek*. Ezek azonban áruforgalmi kimutatásainkban szintén nem lévén elkülönítve, reájuk nézve is csak annyiban lehet következtetést vonni, a mennyiben szerszámokból és gépekből egyáltalában nagy a behozatalunk, különösen Ausztriából.

8. A 6. pont alatt felsorolt cikkek behozatala bir-e jelentőséggel működési területére, vagy az erdőgazdák gazdasági helyzetére nézve?

Az országba behozott idegen erdei termékek, saját áruink legtermészetesebb piacát foglalják le, saját termékeinknek versenyt támasztanak s ennél fogva gazdaságunkra hátrányosan hatnak. Ebben a tekintetben különösen Ausztria versenye jelentékeny. A 18.105,625 K. összes behozatalból 14.406,912 K. esik Ausztriára, csak 3.698,709 K. a vámkülföldre.

A kemény faárúk közül különösen a *donga* jó be nagymennyiségben Boszniából. Igaz, hogy csakhamar a mi dongáinkkal együtt ismét utra kel.

Feltűnően nagy még a *puha fűrészáru* behozatala Ausztriából (9.711,295 K.). Ezt a választékot legnagyobb-részt a dunántuli megyék fogyasztják. A korábban annyira jelentékeny galicziai és bukovinai behozatal az utóbbi években, a mióta az ott levő óriási erdők fatermése részben Németországban, részben a keleten talált piacra,

erősen megfogyott. Egyáltalában összes puhafaforgalmunk mérlege, mely még nemrégiben passiv volt, örvendetesen javult, mert bár a behozatal folyton emelkedik, mégis kivitelünk azt 1898-ban csak a fűrészárúnál 7·5 millió koronával mulja felül.

Figyelmet érdemel Románia behozatala is. Ez puha épület és műfából (1.186,890 K.) és fűrészáruból áll (577,351 K.). Kivitelünk evvel szemben, ha nem is mennyiségben, de értékben nagyobbak van kitüntetve. A behozott műfa nagyrésze mint fűrészáru ismét visszatér Romániába s figyelembe veendő, hogy vannak egyes román erdők, a melyek földrajzi fekvésük miatt csak Magyarország felé szállíthatják fatermésüket, mely többnyire itt fűrészárura dolgoztatván fel, ismét elhagyja az országot. Mindazonáltal nem tagadható, hogy Románia fatermékeivel esetleg igen komolyan megkárosíthatná az erdélyi megyék erdőbirtokosait, ha behozatala folyton nőne.

Az amerikai fa versenye hazánk határain belül még kevésbé érezhető. Nem európai műfa 1898-ban csak mintegy 250,000 K. értékben jött az országba. Ezidőszerint még nagyobb jelentőségű az a verseny, a melyre az amerikai fa a hazai termékekkel a külföldi, nevezetesen a német piacon kel. Németország felé irányuló dongakivitelünk látja ennek legtöbb kárát. De annak a lehetőségét sem lehet kizártnak tekinteni, hogy az olcsó amerikai fa a tengeri uton igyekezni fog belföldi piacunkon tért hódítani.

9. *A 6. és 7. pontok alatt felsorolt cikkekből való szükségletét honnan fedezi?*

Részünkről választ nem igényel.

10. *Az erdőgazdasági termékek fent kimutatott kivitele, illetőleg az erdőgazdasági termékek és szükségleti cikkekből való behozatal fordult-e már elő az előző években is és ha igen mióta?*

11. *Az erdőgazdasági termékek fent kimutatott kivitele, illetőleg az erdőgazdasági termékek és szükségleti cikkek beho-*

zatala állandóan fordul-e elő, avagy csak esetlegesen, bizonyos körülmények hatása alatt jelentkezik-e az?

12. Az erdőgazdasági termékek fent kimutatott kivitele, illetőleg az erdőgazdasági termékek és szükségleti cikkek behozatala emelkedőben vagy csökkenőben van-e?

Magyarország régóta bir áruforgalommal erdei termékekben. Az 1882. évig visszanyúló főbb adatokat alább közöljük, ezzel megfelelően a 11. és 12. pont alatt felvetett kérdésekre is.

Év	Kivitel	Behozatal
	Korona értékben	
1882	52.267,228	9.323,856
1883	56.371,686	10.165,480
1884	53.643,254	11.545,518
1885	57.952,114	8.971,162
1886	41.255,712	8.345,276
1887	54.479,760	9.140,496
1888	56.826,348	9.583,588
1889	61.961,590	12.588,038
1890	56.729,508	13.137,742
1891	62.621,870	14.941,946
1892	48.064,254	16.793,176
1893	57.830,888	19.383,012
1894	63.397,310	23.604,970
1895	63.536,200	22.643,044
1896	67.358,118	17.878,280
1897	65.782,914	17.420,662
1898	71.576,506	18.105,621

Végigtekintve ezeken az adatokon, az általános gazdasági helyzet és egyéb itt figyelembe nem jövő okok következtében mutatkozó csekélyebb ingadozásokon kívül,

kivitelünknek főleg két évben való nagy visszaesése tűnik fel, a mely visszaesés határozottan a külföld részéről akkor életbeléptetett vámpolitikai rendszabályok következménye. Kivitelünk az 1886. és 1892. években hanyatlott feltűnő módon.

Az 1886. év ugyan egyáltalában igen kedvezőtlen volt fakivitelünkre nézve, amennyiben ez majdnem valamennyi állammal szemben visszaesést mutat fel, a legnagyobb apadást azonban, 5 millió koronát, németországi kivitelünknel tapasztaltuk, a mit az akkor felemelt német favámoknak kell tulajdonítanunk. Igen megnyugtató e mellett az a tény, hogy daczára a felemelt vámtételeknek, nem vesztettük el a német piacot. Kivitelünk oda már 1889-ben ismét elérte az 1886 előtti átlagot (mintegy 10 millió koronát) és 1890/91-ben csak azért mutatkozott ismét némi visszaesés (9 millió K.), mert fakereskedőink az akkor már megindult tárgyalásoktól remélt vámleszállítást bevárando, tartózkodóbbak voltak áruik kiszállításánál.

Az 1891. évben mutatkozó nagy kivitelünk és evvel szemben az 1892. évben beálló visszaesés viszont a francia favámok 1892. február 1-én történt életbeléptetésével van szoros összefüggésben. Mig ugyanis ezen időpontig fatermékeink vámmentesen vitettek ki Franciaországba, ettől kezdve a következő vámtételeket kellett 100 *kg*-kint fizetni: nyers fáért 0.65—1.00 frk., fűrészelt vagy ácsolt fáért 1.00—2.50 frk., dongáért 0.75—1.25 frk. Az 1891. évben mutatkozó több kivitel tehát annak a következménye volt, hogy fakereskedőink különösen a dongából nagymennyiségek exportálására törekedtek, még mielőtt a francia favámok életbe léptek. Ennek a körülménynek, illetve a Franciaországban felhalmozott nagy készleteknek tulajdonítható az, hogy 1892-ben aránylag sokkal kevesebb volt dongakivitelünk és egyáltalában fakivitelünk Franciaországba (1891-ben 11,301,138 frt, 1892-ben 5,422,607 frt).

Ámde már 1893-ban ismét 8,551,335 frtnyi értéket képviselt kivitelünk Franciaországba, 1894-ben 9,719,456

frtot tett ki, s ha 1895-ben ismét 8.116,781 frtra, 1896-ban pedig 6.830,948 frtra süllyedt, ez már nem a vámok hatásának tulajdonítható. A favámok tehát ebben az esetben is csak átmenetileg voltak hatással fakivitelünkre. Ez a kedvező körülmény természetes okát leli abban, hogy ugy Franciaország, mint Németország oly árukra vetett vámot, a melyekre saját termelésének elégtelen volta és iparának, illetve borkereskedésének magas fejlettségi foka mellett, okvetlenül szüksége volt, minek következtében a favámok magukra a fogyasztókra voltak háríthatók.

13. *Az erdőgazdasági termékek fent kimutatott kivitelére, illetőleg az erdőgazdasági termékek és szükségleti cikkek behozatalára hatással voltak-e és minő irányban az 1892-ben életbelépett kereskedelmi szerződéseink?*

Az 1892-ben életbe lépett és Németországgal, Olaszországgal és Svájczzal kötött kereskedelmi és vámszerződéseink lényegesen hozzájárultak ahhoz, hogy fakivitelünk, daczára a Franciaország részéről kivetett vámoknak, ne csak hanyatlásnak ne induljon, hanem tovább fejlődjék. Mert bár, mint fenn ki volt fejtve, erdei termékeink kivitelére nézve abban a szerencsés helyzetben voltunk, hogy azok a német és francia vámok által okozott akadályokat leküzdve, külföldi piacukat el nem veszítették, mégis kétségtelen, hogy a vámmentes, vagy csak csekély vámmal terhelt forgalom sokkal élénkebb lehet és más kedvezőtlen gazdasági és kereskedelmi körülmények által, melyek magas vámtételek mellett már érezhetően károsak, kevésbé érintetik, mint a vámokkal sújtott forgalom.

Ebből a szempontból csak kedvező hatásuak lehettek az említett kereskedelmi és vámszerződések, a melyeknél sikerült az 1885-ben megállapított magas német favámok leszállítását elérnünk, Olaszország felé irányuló kivitelünkre nézve, a reánk nézve lényeges faválasztékokat illetőleg az eddigi vámmentességet továbbra is fentartani, végül elérnünk azt, hogy a Svájc vámtételei oly mérsékelten állapították meg, hogy odairányuló kivitelünket nem ve-

szélyezették (tüzifánál 0·02 frank, nyers épület- és szer-
számánál 0·15 frk, fűrészárúnál 0·40 és 0·70 frk stb.).
A német favámok mérséklését a következő össze-
állítás szemlélteti:

	Vám 1892. február 1-je előtt után 100 kg-kint	
gömbölyü épület és műfánál	0·20 M.	0·20 M.
ácsolt és hasított épület- és mű- fánál	0·40 „	0·30 „
tölgy dongánál	0·20 „	0·20 „
más fanemből készült dongánál	0·40 „	0·30 „
gyalulatlan fűrészárúnál	1·00 „	0·80 „
cserkéregnél	0·50 „	— „

Ezen vámszerződések üdvös hatásuk voltak továbbá
azért is, mert a külfölddel szemben viszonyunkat 12 évre
állandósították és kereskedelmünket a különben bekövet-
kezhető váratlan változások esélyeitől megóvták.

14. *Az erdőgazdasági termékek fent kimutatott kivitelére
illetőleg az erdőgazdasági termékek és szükségleti cikkek be-
hozatalára hatással voltak-e és milyen irányban bizonyos
házánkban, Ausztriában avagy a vámkülföldön foganatosított
rendszabályok? (pl. kereskedelmi vagy vámpolitikai intézkedé-
dés — kiviteli prémiumok stb. — továbbá a vasuti tarifá-
kat illető rendelkezések)*

A közgazdasági szempontnak a vasuti tarifák meg-
állapításánál egyáltalában sem szabad figyelmen kívül
maradnia, ha csak fakivitelünket nem akarjuk érzékenyen
sujtani. Az erdei termékek szállítási díjtételeinek leszálli-
tása fakereskedelmünk élénkítése és ezzel ezen termékek-
nek biztos és az erdőjáradékot növelő előnyös értékesi-
tése érdekében felette szükséges. Különösen, sőt amennyi-
ben a külföld s nevezetesen Németország a favámokat
ujból felemelné, csakis a fa kiszállítására vonatkozó díj-
tételek további mérséklése ellensúlyozhatná faforgalmunkra
mért ezen csapást. Sőt a vasuti szállítási díjak megfelelő
leszállításával fakereskedelmünket abba a helyzetbe lehetne

hozni, hogy hazánk azon vidékeit, a melyek jelenteg ausztriai fát fogyasztanak, hazai fatermékekkel lássa el.

15. *A fent kifejtett viszonyokra való tekintettel minő óhajai vannak az erdőgazdasági termékekre és szükségleti cikkekre fennálló, illetőleg az osztrák-magyar vámterület új autonóm vámtarifájában érvényesítendő vámok tekintetében?*

Jelenleg vámtarifánk a fának, faszénnek és cserzőhéjaknak *vámmentességet* biztosít. Erdőgazdasági szempontból még az erdei magvak és csemeték vámtételei jöhetnek szóba. Az erdei magvakra 100 kg után 1 korona a vám, az erdei és diszfákra pedig 3 korona, ez utóbbi tétel azonban szerződés szerint 1 koronára szállított le.

Az új vámtarifára vonatkozó kívánságok megállapításánál két szempontból lehet kiindulni, amelyek eltérő eredményre vezetnek. Az egyik s egyuttal valószínűbb lehetőség az, hogy a közös vámterület továbbra is fennmarad. Ebben az esetben az a körülmény szabja meg óhajunkat, hogy a vámkülföldre menő kivitelünk óriási mértékben meghaladja az onnan behozott erdei termékek értékét. Míg ugyanis a vámkülföldre irányuló kivitelünk 1898-ban 45.094,569 korona értéket képviselt, addig bevitelünk onnan csak 3.698,709 korona volt. Ebből az összegből is 1.808,814 korona a romániai faárura esik, 933,424 korona pedig az ázsiai Törökországból behozott valloneára. Ettől a két tételtől eltekintve a vámkülföldről származó behozatalunk valóban elenyésző csekély kivitelünkkel szemben. Az erdőgazdaság szempontjából tehát ezidőszerint nincsen okunk arra, hogy közös vámterület mellett az erdei termények eddigi vámmentességének megszüntetését kívánjuk. Nincsen ok reá legalább is az európai származású fára nézve; az amerikai fa eddig ugyan csak csekély mennyiségben jött az országba (az 1898. évben 250,000 korona értékben), mégis figyelemmel arra, hogy Németországban a legutóbbi években gyorsan hódít teret, nem lehet egészen mellőzni annak a lehetőségnek a számba vételét, hogy az Fiumén és Trieszten át kísérletet

fog tenni a térfoglalásra hazánkban is. Ez a nem európai fának megvámolását tenné kívánatossá.

A romániai fabehozatal mindaddig, a míg odairányuló kivitelünk azt ellensúlyozza és behozatalunk a 8. kérdőpont alatt felsorolt körülményeknek tulajdonítható (egyes határszéli erdők fekvése, a román nyersfának fűrészeinken való feldolgozása és ezt követő újbóli kivitele), mindaddig ez a behozatal nem szolgáltat nézetünk szerint elég okot arra, hogy a román fára vám vettessék ki.

A közös vámterület további fennállásának feltétele mellett tehát az a szoros érdekkapcsolat, mely erdőgazdaságunk és fakivitelünk között létezik, kívánatossá teszi, hogy mindazok az európai származású erdei termékek, a melyek eddig vámmentesek voltak, ezentul is azok maradjanak, mivel egyrészt védvámokra nincs szükségünk s másrészt a fára részünkről kivetett vámok más államoknak ürügyül szolgálhatnának arra, hogy favámokat létesítsenek vagy a meglévőket felemeljék s ezzel kivitelünket csorbítsák. A nem európai eredetű fára ellenben kívánatos volna vámot vetni, nehogy az a közös vámterületen belül tért foglalhasson.

Más az eredmény, ha az önálló vámterület eshetősége vétetik figyelembe. Bár faforgalmi mérlegünk Ausztriával szemben is pozitív (1898-ban 26.481,937 korona kivitel, 14.406,912 korona behozatal), mégis ez a kedvező fordulat csak nem régen állott be, nevezetesen azóta, a mióta Ausztria fatermését a németországi fogyasztás veszi mindinkább nagyobb mértékben igénybe. A behozatal és kivitel közötti arány sokkal kedvezőtlenebb, mint a vámkülfölddel való forgalmunknál. A behozatal legnagyobb részét a puha fűrészáru teszi ki (1898-ban 9.711,295 K.), jelentékenyebb mennyiségben ezenkívül csakis a donga jő be Boszniából (2.413,057 K.) Önálló vámterület esetén erre való tekintettel aligha lehetne a kemény és puha fűrészáru, valamint a donga megvámolását elkerülni, sőt nehogy a fűrészáru egyoldalu megvámolása esetén az ausztriai műfa gömbölyű állapotban tóduljon be, erre is

kellene mérsékelt vámot vetni. Ugyanerre az álláspontra helyezkedett az 1898. évben kiadott önálló vámtarifatervezet, a mely nyers épület- és szerszámfára 100 *kg*-kint 30 fillér, nagyjából előkészített épület és szerszámfára, valamint dongára 60 fillér és fűrészárura 1 korona vámot hozott javaslatba. Fenyőtobozaink csak Ausztriába vitetnek ki s viszont erdei magvakat is csak innen hozunk be nagyobb mennyiségben, a most érvényben levő vámtétel emelése tehát az erdei magvaknál is csak akkor birna értékkel, ha az önálló vámterületre térnénk át.

Erdei csemetékben csekély a forgalmunk. A vonatkozó vámtétel ilyenképen jelentőséggel nem bir.

16. *A fent kifejtett viszonyokra való tekintettel minő óhajai vannak az erdőgazdasági termékekre rótt külföldi vámtételek tekintetében?*

Kivitelünknek élénkitése végett óhajtandó volna, hogy különösen a német és francia favámok mérsékeltesse- nek. A német vámtételek közül különösen a fűrészárura rótt 1 márka, a francia vámtarifának ellenben valamennyi tétele oly magas, hogy annak csökkentése felette óhajtandó volna. Igaz, hogy ezen országok folyton növekvő ipara következtében még a jelenleg fennálló vámtételek mellett is remélhető, hogy fakivitelünk nem fog hanyatlani, de még sem tagadható, hogy a vámtételek mérséklése igen kedvező hatással volna. Különös figyelmet érdemel az az aránytalanság, a mely a nyersfára és a fűrészárura vetett németországi vámok között fennáll. A gömbölyü épület- és műfára kivetett vám 100 *kg*-kint 0·20 márka, ellenben 100 *kg*. fűrészáru után, a mely 200 *kg*. gömbölyü fának felel meg, nem 0·40, hanem 0·80 márka a vámtétel. A fűrészáru vámjának a nyersfa vámjával való arányba hozatala, illetve a nyersfa vámtételének mintegy kétszeresére való leszállítása a német favámok legsérlemesebb tételét szüntetné meg és a meginduló vámszerződési tárgyalások egyik leginkább óhajtandó eredménye volna, amelynek fakereskedelmünk, de kivált fűrésziparunk nagy hasznát látná.

17. A vámtarifáról szóló s az 1887. évi XXV. törvény-cikkkel módosított 1882. évi XVI. t.-cz. egyes rendelkezéseinek a gazdaság és forgalom fejlesztése érdekében netán kívánatosnak tartott módosítására vonatkozó javaslatok:

A leglényegesebb erdei termék a fa, mostani vámtarifánkban a szénnel és tőzeggel együtt egy áruosztályt alkot, a mi által az erdőgazdaságnak és a bányászatnak sem a termelésre, sem pedig felhasználásra nem azonos vagy rokon természetű termékei erőszakosan egybefoglaltatnak. Faforgalmunknak csak elenyésző csekély részét képezi a tűzifa, a mely legalább a felhasználásra nézve rokontermészetű a bányászati termékekkel; legnagyobb-részt épület- és műfából, fűrészáruból, dongából áll forgalmunk s ezek a cikkek a tüzelőanyagul szolgáló kőszénnel semmi belső vagy külső összefüggésben nincsenek, mely egybefoglalásukat indokolttá vagy szükségessé tenné. Erdőgazdaságunk már magában véve közgazdasági jelentőségénél fogva megkívánja, hogy legfőbb termékei, a fa és faszén, e bányászati termékektől elkülönítve, vámtarifánkban önálló áruosztályát képezzék, mely forgalmának végösszegében gyors tájékozást nyujtana erdőgazdasági főbb terményeink kiviteléről és behozataláról, míg ez az eredmény jelenleg csak a kőszénre stbre vonatkozó adatok különválasztása után körülményesen tudható meg. Faforgalmunk különben is oly jelentékeny, hogy már magában ez is indokolttá teszi külön választását. Javaslatunk ezek alapján oda terjed, hogy az új vámtarifában a «fa és faszén» mint külön áruosztály hasittassék ki.

Az ungmegyei erdei vasutakról.

Irta: Nagy Károly m. kir. főerdész.

Mielőtt az ungmegyei kincstári erdőségekben a mult évtizedben létesített erdei, illetve görgő vaspályák ismeretetését megkezdeném, főlemlitem, hogy a bustyaházai m. kir. erdőhivatal a tereselpataki nagy kiterjedésű bükk-erdőkben néhány évvel ezelőtt az erdei fatermékek szállí-